

Kapitałowy wymóg wypłacalności - problematyka

Wojciech Mojżuk

Kamil Józwik

Warszawa, dnia 22 listopada 2016 r.

Seminarium Polskiej Izby Ubezpieczeń
Zamknięcie Roku – wpływ zmian regulacyjnych na rachunkowość
i sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń

Plan Prezentacji

Tytuł	Slajd
■ Waluta najlepszego oszacowania i jej wpływ na wymóg kapitałowy	2-3
■ Metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko (Look-through approach)	4-10
■ Ryzyka rynkowe dla ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (UFK) i dla najlepszego oszacowania dla ubezpieczeń z UFK	11-12
■ Podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami	13-17
■ Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat	18-22
■ Moduł ryzyka rynkowego – wybrane zagadnienia	23-26
■ Dokumentacja	27-28

Waluta najlepszego oszacowania i jej wpływ na wymóg kapitałowy

Waluta najlepszego oszacowania

- Problem dotyczy w polskich warunkach raczej zakładów ubezpieczeń majątkowych.
- Ostatecznie w bilansie ekonomicznym w systemie Wyłatalność II wszystkie aktywa i pasywa prezentowane są w walucie lokalnej.
- Może to spowodować zapomnienie o fakcie, że część najlepszego oszacowania to przyszłe przepływy pieniężne w walutach obcych.
- Powoduje to błędne wyliczenie scenariuszy szokowych **ryzyka stopy procentowej** oraz **ryzyka walutowego** dla najlepszego oszacowania.

Artykuł 33 (Rozporządzenie Delegowane)

Waluta zobowiązania

Najlepsze oszacowanie oblicza się **oddzielnie** dla przepływów pieniężnych w różnych walutach.

Artykuł 166 (Rozporządzenie Delegowane)

Wzrost struktury terminowej stóp procentowych

1. Wymóg kapitałowy dla ryzyka związanego ze wzrostem struktury terminowej stóp procentowych **dla danej waluty** [...].

Metoda oparta na ocenie ze względem na pierwotne ryzyko (Look-through approach)

Metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko (Look-through approach)

- W ramach konsultacji prowadzonych przez EIOPA pojawiła się wątpliwość zgłaszana przez zakłady ubezpieczeń czy metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko ma mieć zastosowanie do scenariuszy szokowych na ubezpieczeniowych funduszach kapitałowych (UFK) czy tylko dla aktywów poza UFK.
- EIOPA w podsumowaniu konsultacji udzieliła jednoznacznej odpowiedzi, że reżimowi metody opartej na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko podlegają, bez wyjątku, wszystkie aktywa mające charakter zbiorowego inwestowania, opartego o aktywa bazowe.
- Nieuwzględnienie metody dla UFK ma **głębokie konsekwencje** obciążające wymóg kapitałowy.

Metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko

Artykuł 84 (Rozporządzenie Delegowane)

1. Przy obliczaniu kapitałowego wymogu wypłacalności uwzględnia się **każde** z **aktywów bazowych** przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania i innych inwestycji w formie funduszy (metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko).

Metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko (Look-through approach)

- Nieuwzględnienie metody opartej na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko powoduje, w konsekwencji, zaklasyfikowanie aktywa, mającego charakter zbiorowego inwestowania, do akcji typu 2.
- Klasyfikacja ta powoduje swoistą karę za nieprzeprowadzenie inwentaryzacji aktywów bazowych (oceny pierwotnego ryzyka aktywów bazowych), gdyż akcji typu 2 obciążone są **bardzo wysokim** wymogiem kapitałowym.
- Obciążenie to jest **łagodzone** w wyniku aplikowania scenariusza stresowego również dla najlepszego oszacowania z tytułu zawartych umów ubezpieczenia z UFK, ale znoszenie się efektów po obu stronach bilansu ekonomicznego nie będzie całkowite.

Podmoduł ryzyka cen akcji

Artykuł 168 (Rozporządzenie Delegowane)

Przepisy ogólne

3. **Akcje typu 2 obejmują** akcje notowane na giełdach papierów wartościowych w państwach niebędących członkami EOG lub OECD, akcje nienotowane, towary i inne inwestycje alternatywne. Obejmują one ponadto wszelkie aktywa inne niż aktywa objęte zakresem podmodułów ryzyka stopy procentowej, ryzyka cen nieruchomości lub ryzyka spreadu kredytowego, a także aktywa i ekspozycje pośrednie, o których mowa w art. 84 ust. 1 i 2, jeżeli **nie ma zastosowania metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko**, a zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji nie korzysta z przepisów **art. 84 ust. 3**.

Metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko (Look-through approach)

- Wymóg kapitałowy dla **akcji typu 2** to **49%** ich wartości i symetrycznego dostosowania.

Artykuł 169

Podmoduł standardowego ryzyka cen akcji

2. **Wymóg kapitałowy dla akcji typu 2**, o których mowa w art. 168 niniejszego rozporządzenia, jest równy stracie podstawowych środków własnych, która nastąpiłaby wskutek następujących nagłych spadków:

[...]

b) **nagłego spadku wartości akcji typu 2**, innych niż określone w lit. a), o wartość stanowiącą sumę **49 %** i **symetrycznego dostosowania**, o którym jest mowa w art. 172 niniejszego rozporządzenia.

Metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko (Look-through approach)

- Rozporządzenie Delegowane pozwala na uproszczone zastosowanie metody opartej na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko, jeżeli nie są dostępne dokładne dane o aktywach bazowych z przedsiębiorstw zbiorowego inwestowania.
- Można oprzeć się na alokacji docelowej oraz na grupowaniu danych (art. 84 ust. 3 Rozporządzenia Delegowanego).
- Konieczne wydaje się przygotowanie odpowiedniej dokumentacji, udowadniającej zasadność przyjętego podejścia.
- Wydaje się, że organ nadzoru może faworyzować metodę opartą na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko, choćby ze względu na raport ORSA.

Metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko

Artykuł 84 (Rozporządzenie Delegowane)

3. W sytuacji, gdy w odniesieniu do przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania lub inwestycji w formie funduszy **nie można** zastosować metody opartej na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko, kapitałowy wymóg wypłacalności **można** obliczyć na podstawie **docelowej alokacji** aktywów bazowych przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania lub inwestycji w formie funduszu, **pod warunkiem** że zakład ma dostęp do tego rodzaju docelowej alokacji na **poziomie szczegółowości** koniecznym do obliczenia wszystkich właściwych podmodułów i scenariuszy formuły standardowej, a aktywa bazowe są zarządzane ściśle według tej docelowej alokacji. Do celów tego obliczenia można wykorzystywać **grupowania danych**, pod warunkiem stosowania ich **w ostrożny sposób** oraz pod warunkiem że nie mają one zastosowania do części przekraczającej 20 % całkowitej wartości aktywów zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji.

Metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko (Look-through approach)

Zagadnienia związane ze stosowaniem metody opartej na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko:

- **Ograniczenia czasowe** – skracający się termin publikacji sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej może spowodować, że na datę tego sprawozdania nie będą dostępne dane nt. portfela poszczególnych funduszy inwestycyjnych.
- **Oparcie się na alokacji docelowej** oraz na grupowaniu danych może prowadzić do trudności w kalkulacji wymogów w poszczególnych podmodułach ryzyka rynkowego, np.:
 - w jaki sposób wyliczyć wymóg w podmodule ryzyka koncentracji?
 - w jaki sposób wyliczyć wymóg w podmodule ryzyka walutowego?

Powyższe nacechowane jest dużą subiektywnością w zakresie przyjętych założeń.

- **Rozwiązaniem może być** zastosowanie w metodzie opartej na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko struktury portfeli poszczególnych funduszy inwestycyjnych na wcześniejszą dostępną datę (np. 30 czerwca danego roku) przy odpowiednim przeskalowaniu.
- Należy się upewnić, że do daty sprawozdania o wypłacalności i kondycji finansowej struktura docelowej alokacji danego funduszu nie uległa istotnej zmianie.

Zakres aktywów objętych ryzykiem akcji typu 2

- Rozporządzenie Delegowane w poniższym zapisie przyjmuje zasadę, że **wszystkie** aktywa w bilansie ekonomicznym muszą podlegać scenariuszom szokowym i być źródłem wymogu kapitałowego.
- Aktywa nieobjęte **zakresem podmodułów ryzyka stopy procentowej, ryzyka cen nieruchomości lub ryzyka spreadu kredytowego** to wszelkie ruchomości (np. flota samochodowa, inne środki trwałe, rozliczenie międzyokresowe czynne czy metale szlachetne) czy instrumenty finansowe, w tym **instrumenty zbiorowego inwestowania**, oparte na ich cenach (indeksach metali i surowców) i niepodlegające wymienionym szokom.

Podmoduł ryzyka cen akcji

Artykuł 168 (Rozporządzenie Delegowane)

Przepisy ogólne

3. **Akcje typu 2** obejmują akcje notowane na giełdach papierów wartościowych w państwach niebędących członkami EOG lub OECD, akcje nienotowane, towary i inne inwestycje alternatywne. **Obejmują one ponadto wszelkie aktywa inne niż aktywa objęte zakresem podmodułów ryzyka stopy procentowej, ryzyka cen nieruchomości lub ryzyka spreadu kredytowego**, a także aktywa i ekspozycje pośrednie, o których mowa w art. 84 ust. 1 i 2, jeżeli nie ma zastosowania metoda oparta na ocenie ze względu na pierwotne ryzyko, a zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji nie korzysta z przepisów art. 84 ust. 3.

Ryzyka rynkowe dla ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (UFK) i dla najlepszego oszacowania dla ubezpieczeń z UFK

Ryzyka rynkowe dla ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych (UFK) i dla najlepszego oszacowania dla ubezpieczeń z UFK

- Wycena ubezpieczeniowych funduszy kapitałowych w bilansie ekonomicznym jest co do zasady **wyższa** od najlepszego oszacowania dla ubezpieczeń z UFK.
- Wynika to z **natychmiastowego rozpoznawania przyszłych zysków** w bilansie ekonomicznym w najlepszym oszacowaniu, co powoduje **obniżenie** wartości najlepszego oszacowania.
- Istnieje więc co do zasady **nadwyżka** wyceny funduszy ponad wycenę najlepszego oszacowania.
- Istnieje pokusa uproszczenia wyliczeń wymogu kapitałowego dla ubezpieczeń z UFK dla podmodułów ryzyk rynkowych poprzez uznanie, że ryzyko istnieje tylko dla **nadwyżki**, natomiast dla części UFK pokrytej przez najlepsze oszacowania ryzyka po obu stronach bilansu ekonomicznego **znoszą się**.
- Podejście to miałyby uzasadnienie w sytuacji, gdyby wszystkie przepływy pieniężne w najlepszym oszacowaniu zależały w sposób bezpośredni i proporcjonalny od wartości UFK. Wówczas przy **wycenie najlepszego oszacowania według zasad Wyptacalności II** ryzyka rynkowe po obu stronach bilansu znosiłyby się.
- W najlepszym oszacowaniu dla ubezpieczeń z UFK istnieją jednak przepływy pieniężne **niezależne** od wartości UFK: koszty obsługi polis, niektóre opłaty pobierane od funduszu, wypłaty niektórych świadczeń.
- Powyżej opisane uproszczenie jest więc nieuprawnione.

Podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami

Podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie

- Rozporządzenie Delegowane w poniższym zapisie przyjmuje zasadę, że warunek wzrostu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych należy rozpatrywać na poziomie **poszczególnych** umów ubezpieczenia.
- Obecnie panuje raczej praktyka dokonywania szoku braku kontynuacji 40 % **wszystkich** umów ubezpieczenia.
- W takim przypadku może nastąpić kompensacja wzrostu i spadku rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dla poszczególnych polis i obniżenie wymogu kapitałowego.

Artykuł 118 (Rozporządzenie Delegowane)

Podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie

1. Wymóg kapitałowy dla podmodułu ryzyka związanego z rezygnacjami w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie, o którym mowa w art. 114 ust. 1 lit. c), jest równy stracie podstawowych środków własnych zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji powstałej na skutek łącznego zajścia następujących nagłych zdarzeń:

- a) braku kontynuacji 40 % **umów ubezpieczenia**, w odniesieniu **do których** brak kontynuacji prowadziłby do **wzrostu** rezerw techniczno-ubezpieczeniowych bez marginesu ryzyka;

[...]

Podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami w ubezpieczeniach innych niż ubezpieczenia na życie

- Poziom kompensacji zależy głównie od prognozowanej przyszłej **zyskowności** poszczególnych polis i od tego czy **składka** jest płacona jednorazowo czy w ratach, co powoduje uwzględnianie w najlepszym oszacowaniu przyszłych zysków (lub strat) z przyszłych składek.
- Należy pamiętać, że dla ubezpieczeń **obowiązkowych** (np. dla obowiązkowego OC komunikacyjnego) płatnych ratalnie rezygnacja z płatności kolejnych rat **nie powoduje** końca ochrony ubezpieczeniowej i należy to uwzględnić przy symulacji najlepszego oszacowania dla tego przypadku.
- Dla ubezpieczeń dobrowolnych rezygnacja z płatności kolejnych rat **powoduje** ustanie ochrony ubezpieczeniowej.
- Przy szacowaniu najlepszego oszacowania dla rezygnacji z ubezpieczenia należy uwzględnić **wszystkie** przepływy pieniężne związane z tym faktem (między innymi zwroty składek, rozliczenia z pośrednikami).
- W **praktyce** wystarczy analiza w podziale na homogeniczne grupy ryzyka, gdzie **homogeniczność** oznacza w szczególności identyczne parametry wpływające na rozliczenie rezygnacji z umowy. Wówczas **wynik** takiej analiza jest **prostą sumą** wyników dla poszczególnych umów wchodzących w skład takiej homogenicznej grupy ryzyka.

Podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami w ubezpieczeniach na życie

- Poniższy zapis jednoznacznie określa, że warunek wzrostu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych należy rozpatrywać na poziomie **poszczególnych** umów ubezpieczenia.
- Zapis jest jednoznaczny również dla pozostałych ubezpieczeń objętych ryzykiem masowych rezygnacji.

Artykuł 142 (Rozporządzenie Delegowane)

Podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami

[...]

6. Wymóg kapitałowy dla ryzyka związanego z **masowymi** rezygnacjami jest równy stracie podstawowych środków własnych zakładu ubezpieczeń i zakładu reasekuracji powstałej na skutek łącznego zajścia następujących nagłych zdarzeń:

[...]

b) brak kontynuacji 40 % umów ubezpieczenia innych niż **umowy ubezpieczenia** wchodzące w zakres lit. a), w odniesieniu **do których** brak kontynuacji prowadziłby do **wzrostu** rezerw techniczno-ubezpieczeniowych bez marginesu ryzyka;

[...]

Podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami w ubezpieczeniach na życie

- W pozostałych zapisach artykułu 142 Rozporządzenia Delegowanego (dla trwałego spadku i wzrostu wskaźnika rezygnacji) zapis nie mówi wprost o odniesieniu się do umów ubezpieczenia, ale odwołuje się do uruchomienia poszczególnych opcji ograniczenia (lub rozszerzenia) i zakończenia (lub wznowienia) ochrony ubezpieczeniowej, który prowadzą do wzrostu rezerw techniczno-ubezpieczeniowych.
- Rozpatrywanie poszczególnych opcji i ich wpływu na wzrost rezerw techniczno-ubezpieczeniowych implikuje rozpatrywanie poszczególnych umów **oddzielnie**.

Artykuł 142 (Rozporządzenie Delegowane)

Podmoduł ryzyka związanego z rezygnacjami

[...] 4. Odpowiednie opcje do celów ust. 2 i 3 są to:

- a) wszelkie ustawowe lub wynikające z umowy **prawa ubezpieczającego** do całkowitego lub częściowego rozwiązania umowy, wykupu polisy, zmniejszenia, ograniczenia lub zawieszenia ochrony ubezpieczeniowej lub dopuszczenia do rezygnacji z umowy ubezpieczenia;
- b) wszelkie ustawowe lub wynikające z umowy **prawa ubezpieczającego** do pełnego lub częściowego ustanowienia, odnowienia, zwiększenia, rozszerzenia lub wznowienia ochrony ubezpieczeniowej lub reasekuracyjnej.[...]

[...]

Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno- ubezpieczeniowych do pokrywania strat

Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat

Artykuł 206

Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat

1. Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat jest obliczana w następujący sposób:

$$\text{AdjTP} = -\max(\min(\text{BSCR} - n\text{BSCR}; \text{FDB}); 0)$$

gdzie:

- a) BSCR oznacza **podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności**, o którym mowa w art. 103 lit. a) dyrektywy 2009/138/WE;
- b) nBSCR oznacza **podstawowy kapitałowy wymóg wypłacalności netto**, o którym mowa w ust. 2 niniejszego artykułu;
- c) FDB oznacza rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe bez marginesu ryzyka z tytułu **przyszłych świadczeń uznaniowych**.

[...]

Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat

- Przyszłe świadczenia uznaniowe to po prostu **udział w zysku** albo **premie i rabaty**.

Artykuł 1 (Rozporządzenie Delegowane)

Definicje

Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje: [...]

35. „przyszłe premie uznaniowe” i „przyszłe świadczenia uznaniowe” oznaczają przyszłe świadczenia inne niż świadczenia wynikające z umów ubezpieczenia lub reasekuracji związane z wartością indeksu lub z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym, które posiadają **jedną** z następujących cech:

a) są prawnie lub na mocy umowy uzależnione od **jednego** lub kilku z następujących wyników:

- (i) **wyników określonej grupy umów, typu umowy lub pojedynczej umowy;**
- (ii) zrealizowanego lub niezrealizowanego zwrotu z inwestycji w określoną pulę aktywów posiadanych przez zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji;
- (iii) zysku lub straty zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji lub funduszu odpowiadającego umowie;

b) wynikają z deklaracji zakładu ubezpieczeń lub zakładu reasekuracji, a termin lub wysokość świadczeń zależy w pełni lub częściowo od decyzji zakładu;

Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat

- Korekta opiera się na idei, że różnego rodzaju **scenariusze stresowe**, które wpływają **negatywnie** na sytuację finansową zakładu ubezpieczeń, mogą również zawierać w sobie element wpływu **pozytywnego** (który jednak nie skompensuje w całości wpływu negatywnego) pojawiającego się dlatego, że **scenariusze stresowe** mogą prowadzić do **obniżenia** wartości przyszłych świadczeń uznaniowych w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych.

Artykuł 206 (Rozporządzenie Delegowane)

Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat

[...]

2. Podstawowy **kapitałowy wymóg wypłacalności netto** oblicza się zgodnie z rozdziałem V sekcja 1 podsekcja 1–7, z uwzględnieniem wszystkich następujących modyfikacji:
 - a) jeżeli obliczenie modułu lub podmodułu podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności opiera się na **wpływie scenariusza na podstawowe środki własne zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji**, scenariusz może doprowadzić do **zmiany wartości przyszłych świadczeń uznaniowych** uwzględnionych w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych;

[...]

Korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat

- Wydaje się, że korekta z tytułu zdolności rezerw techniczno-ubezpieczeniowych do pokrywania strat nie dotyczy tylko sytuacji czystej uznaniowości.
- W ubezpieczeniach majątkowych istnieją podmoduły ryzyka oparte na **wpływie scenariusza na podstawowe środki własne**, a scenariusze takie mogą wpływać na przyszłe świadczenia uznaniowe.
- Podstawowy wymóg kapitałowy obliczamy zgodnie z **poniższą** regulacją (**nie zmienia wartości przyszłych świadczeń uznaniowych**), a podstawowy wymóg kapitałowy netto biorąc pod uwagę **zmianę wartości świadczeń uznaniowych**.
- Przykładem może być podmoduł ryzyka związany z **rezygnacjami**.

Artykuł 83 (Rozporządzenie Delegowane)

1. Jeżeli obliczenia wymogu dla modułu lub podmodułu **podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności** opierają się na wpływie danego scenariusza na podstawowe środki własne zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji, wówczas takie obliczenia opierają się na następujących założeniach:

[...]

- c) scenariusz **nie zmienia** wartości **przyszłych świadczeń uznaniowych** przewidzianych w rezerwach techniczno-ubezpieczeniowych;

[...]

Moduł ryzyka rynkowego – wybrane zagadnienia

Moduł ryzyka rynkowego – wybrane zagadnienia

- **Podmoduł ryzyka koncentracji** – ustalenie podstawy obliczania wymogu.

Artykuł 184 (Rozporządzenie Delegowane)

Podstawa obliczania podmodułu ryzyka koncentracji aktywów jest równa wartości **wszystkich aktywów posiadanych przez zakład ubezpieczeń**, z wyłączeniem:

- a) aktywów dotyczących umów ubezpieczenia na życie, gdzie ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi w całości ubezpieczający,
- b) ekspozycji wobec kontrahentów, którzy należą do tej samej grupy co zakład ubezpieczeń lub zakład reasekuracji przy spełnieniu określonych warunków,
- c) wartość udziałów kapitałowych w instytucjach finansowych i kredytowych;
- d) ekspozycji uwzględnionych w module ryzyka niewykonania zobowiązania przez kontrahenta,
- e) aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego,
- f) wartości niematerialnych i prawnych.

Moduł ryzyka rynkowego - wybrane zagadnienia

- Podmoduł ryzyka stopy procentowej - dyskonto przy wycenie do wartości godziwej zawiera dwa elementy:
 - stopę wolną od ryzyka;
 - narzut (spread).

Obecnie na rynku można zaobserwować **trzy podejścia** do wyliczania szoku w podmodule stopy procentowej polegające na dokonywaniu szoków na scenariuszu bazowym otrzymanym poprzez dyskontowanie przepływów finansowych:

- **stopą wolną od ryzyka** (wówczas wartość aktywa w scenariuszu bazowym nie pokryje się z wartością godziwą);
- **stopą wolną od ryzyka z dodanym narzutem** (wówczas wartość aktywa w scenariuszu bazowym pokryje się z wartością godziwą), gdzie **szoki są nakładane i na element stopy wolnej od ryzyka i na element narzutu**;
- **stopą wolną od ryzyka z dodanym narzutem** (wówczas wartość aktywa w scenariuszu bazowym pokryje się z wartością godziwą), gdzie **szoki są nakładane tylko na element stopy wolnej od ryzyka**.

Wydaje się, że ostatnie podejście jest poprawne metodologicznie.

Moduł ryzyka rynkowego – wybrane zagadnienia

- **Podmoduł ryzyka cen akcji** – inwestycje w udziały lub akcje o charakterze strategicznym – dokumentacja.

Artykuł 171 (Rozporządzenie Delegowane)

[...] inwestycje w udziały lub akcje o charakterze strategicznym oznaczają inwestycje, w odniesieniu do których zakład ubezpieczeń posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce lub zakład reasekuracji posiadający udziały kapitałowe w innej jednostce wykazuje, że:

[...]

b) inwestycja ma charakter strategiczny pod względem wszystkich istotnych aspektów, w tym:

- (i) istnieje **jasna, zdecydowana strategia**, zgodnie z którą te udziały kapitałowe będą utrzymywane przez długi okres;

Dokumentacja

Dokumentacja

- Wyliczenie wymogu kapitałowego opiera się częściowo na nałożeniu szoków na przepływy pieniężne służące do wyliczenia **najlepszego oszacowania**.
- Wyliczenie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (**najlepszego oszacowania** i **marginesu ryzyka**) powinno być udokumentowane zgodnie z artykułem 265 Rozporządzenia Delegowanego.
- Zgodnie z artykułem 264 Rozporządzenia Delegowanego zakłady ubezpieczeń dokonują walidacji wyliczeń rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (**najlepszego oszacowania** i **marginesu ryzyka**) co najmniej raz w roku. Walidacja obejmuje między innymi sprawdzenie **jakości danych** używanych do wyliczeń.
- Również Wytyczne KNF dotyczące procesu tworzenia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych wymagają dokumentacji ich wyliczeń. Wymóg dotyczy również rezerw dla Wyptłacalności II.
- W Rozporządzeniu Delegowanym **nie jest zapisany w sposób literalny** wymóg dokumentacji wyliczenia wymogu kapitałowego według formuły standardowej, ale byłaby to dobra praktyka ułatwiająca kontrolę i zarządzanie procesem wyliczeń.
- Tym bardziej, że Wytyczne dotyczące zarządzania obszarami technologii informacyjnej i bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego w zakładach ubezpieczeń i zakładach reasekuracji, wchodzące w życie 31 grudnia bieżącego roku, wymagają między innymi, dokumentowanie **istotnego oprogramowanie użytkownika końcowego (End User Computing – EUC)**, w tym jego role w procesach, zakresy przetwarzanych danych, algorytmy przetwarzania danych itp.
- Część **wyliczeń może opierać się/być wykonywana w narzędziach grupowych**, co **nie zwalnia z obowiązku dokumentacji** tego zakresu wyliczeń.

Dziękuję

© 2016 KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. jest polską spółką z ograniczoną odpowiedzialnością i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.

Biuro KPMG w Warszawie

ul. Inflancka 4a
00-189 Warszawa
T: +48 (22) 528 11 00
F: +48 (22) 528 10 09
kpmg.pl

Prelegenci KPMG:

Wojciech Mojżuk
CEE Risk and Actuarial
Starszy Menedżer
T: + 48 22 528 1342
E: wmojzuk@kpmg.pl

Kamil Józwik
Departament Audytu
Instytucji Finansowych
Menedżer
T: + 48 22 528 19 66
E: kamiljozwik@kpmg.pl

KPMG Poland

© 2016 KPMG Audyt spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k. jest polską spółką komandytową i członkiem sieci KPMG składającej się z niezależnych spółek członkowskich stowarzyszonych z KPMG International Cooperative ("KPMG International"), podmiotem prawa szwajcarskiego. Wszelkie prawa zastrzeżone.